

WOORD VOORAF

<i>Editie 2022 – B. Meganck</i>	V
<i>Editie 2019 – Ph. Paquay</i>	VII
<i>Editie 2015 – L. Misson</i>	IX
<i>Editie 2013 – Ph. Muylers</i>	XIII

HOOFDSTUK 1. INLEIDING – KADER – AFBAKENING 1

1.1. Inleiding	2
1.2. Sportrecht	2
1.2.1. De vele definities en verschillende dimensies van sport	2
1.2.2. Sportrecht: afzonderlijke juridische discipline in ontwikkeling	5
1.3. Afbakening	8
1.4. <i>Capita selecta</i>	8
1.4.1. Aansprakelijkheid in de sport	8
1.4.1.1. Situering	8
1.4.1.2. Drie ‘vroege’ praktijkvoorbeelden	8
1.4.1.2.1. <i>Berckmans t. Pijnen</i>	8
1.4.1.2.2. <i>Lozano t. Desloover</i>	9
1.4.1.2.3. <i>Criquelion t. Bauer</i>	11
1.4.1.3. Aansprakelijkheid in de sport: samenvattend	14
1.4.2. Wedstrijdvervalsing	15
1.4.2.1. Situering	15
1.4.2.2. Initiatieven ter bestrijding van wedstrijdvervalsing	16
1.4.2.2.1. Juridische context	16
1.4.2.2.2. Versterkte samenwerking strijd tegen wedstrijdvervalsing	24
1.4.2.3. Kansspelwetgeving	26
1.4.3. Sport en gender	27

HOOFDSTUK 2. STRUCTUREN – BRONNEN – GESCHILLENBESLECHTING 31

2.1. Inleiding	32
2.2. Structuren in de sport	32
2.2.1. Sportstructuren	32
2.2.2. Verhouding ten aanzien van de publieke overheden	34
2.2.2.1. Algemeen	34
2.2.2.2. Specificiteit en autonomie van de sport	36
2.3. Bronnen van het sportrecht	40
2.3.1. Sportreglementen	40
2.3.2. Wetgeving	40
2.3.2.1. Nationale wetgeving	40
2.3.2.1.1. ‘Vroege’ sportwetgeving	40
2.3.2.1.2. Sport als gemeenschapsbevoegdheid	41
2.3.2.2. Europees niveau	42
2.3.2.2.1. Europese Unie	42
2.3.2.2.2. Raad van Europa	43
2.3.2.3. Internationaal niveau	44

2.3.3. Rechtspraak: waar wordt 'sportrecht' gesproken?	44
2.3.4. Rechtsleer	46
2.4. Geschillenbeslechting in de sport	46
2.4.1. Interne geschillenbeslechting en marginale toetsing door de gewone rechter	46
2.4.1.1. Procedurele waarborgen	46
2.4.1.1.1. Situering	46
2.4.1.1.2. Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter	47
2.4.1.1.3. Rechten van verdediging	50
2.4.1.1.3.1. Regelmatige oproeping	51
2.4.1.1.3.2. Mogelijkheid tot inzage en kopiëren van het dossier	51
2.4.1.1.3.3. Openbaarheid van de procedure	52
2.4.1.1.3.4. Recht om gehoord te worden	52
2.4.1.1.3.5. Mogelijkheid tot het aanwenden van bewijsmiddelen	53
2.4.1.1.3.6. Proportionaliteit en motivering van de uitgesproken sanctie	56
2.4.1.1.3.7. Mogelijkheid om beroep aan te tekenen tegen een beslissing	57
2.4.1.2. Marginale toetsing door de gewone rechter	57
2.4.1.3. Artikel 6 Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens: <i>Mitu</i>	59
2.4.2. Toegang tot de gewone rechter	61
2.4.2.1. Voorzitter in kort geding	61
2.4.2.2. Arbeidsrechter	61
2.4.2.3. Burgerlijke rechter	62
2.4.2.4. Strafrechter	62
2.4.2.5. Hoogste Belgische rechtsinstanties	62
2.4.2.6. 'Europese' rechters	63
2.4.3. Disciplinaire organen antidoping en integriteit	67
2.4.3.1. Situering	67
2.4.3.2. Disciplinaire commissie en disciplinaire raad antidoping (NADO Vlaanderen)	67
2.4.3.3. Disciplinaire organen van de sportverenigingen	68
2.4.3.3.1. Vlaams Sporttribunaal	68
2.4.4. Arbitrage	69
2.4.4.1. Situering	69
2.4.4.2. België: Belgisch Arbitragehof voor de Sport (BAS) en Centre for Sports Arbitration (C-SAR)	73
2.4.4.3. Internationaal: Tribunal Arbitral du Sport (TAS)	78
2.4.5. Bemiddeling	82
HOOFDSTUK 3. SPORTRECHT IN EUROPESE CONTEXT	85
3.1. Inleiding	86
3.2. Recht op vrij verkeer, burgerschap en non-discriminatie	87
3.2.1. Schets van de regels inzake vrij verkeer, burgerschap en non-discriminatie	87
3.2.1.1. Situering	87

3.2.1.2.	Toepassingsvoorwaarden	88
	3.2.1.2.1. Economische activiteit en Europees burgerschap	89
	3.2.1.2.2. Nationaliteit van een lidstaat binnen de EU	91
	3.2.1.2.3. Grensoverschrijdend element	91
3.2.1.3.	Inbreuken op verdragsregels	92
3.2.1.4.	Rechtvaardigingsgronden	93
3.2.2.	Overzicht sportzaken: meer dan alleen <i>Bosman</i>	94
	3.2.2.1. Basisarresten: <i>Walrave Koch</i> en <i>Donà</i>	94
	3.2.2.2. Nationaliteitsclausules	94
	3.2.2.2.1. Samenstelling nationale ploegen en deelname nationale kampioenschappen	95
	3.2.2.2.2. Nationaliteitsclausules op clubniveau: <i>Bosman</i> , <i>Kolpak</i> , <i>Simutenkov</i> , <i>Kahveci</i>	96
	3.2.2.3. Transferreglementen	101
	3.2.2.3.1. Transfer- en opleidingsvergoedingen: <i>Bosman</i> en <i>Bernard</i>	101
	3.2.2.3.2. Transferperiodes: <i>Lehtonen</i>	107
	3.2.2.4. Selectiecriteria: <i>Deliège</i>	108
3.3.	Mededingingsregels	109
3.3.1.	Schets van de mededingingsregels	109
	3.3.1.1. Situering	109
	3.3.1.2. Toepassingsvoorwaarden	111
3.3.2.	Overzicht sportzaken	114
	3.3.2.1. Sportzaken Europese Commissie	114
	3.3.2.1.1. Ticketverkoop bij internationale sportwedstrijden	114
	3.3.2.1.2. UEFA 'at home and away from home'-regel (<i>Moeskroen</i>)	118
	3.3.2.1.3. UEFA-regel inzake meervoudig eigenaarschap van voetbalclubs (<i>ENIC</i>)	119
	3.3.2.1.4. Collectieve verkoop uitzendrechten sportwedstrijden	120
	3.3.2.1.5. ISU-sancties bij deelname concurrerende events	121
	3.3.2.2. Sportzaken Europees Hof van Justitie	123
	3.3.2.2.1. Spelersmakelaars: <i>Piau</i>	123
	3.3.2.2.2. Dopingreglementering: <i>Meca-Medina & Majcen</i> en <i>Cañas</i>	126
	3.3.2.2.3. Organisatie motorsportwedstrijden: <i>Motoe</i>	129
	3.3.2.2.4. Reglementering inzake het verplicht en kosteloos vrijgeven van spelers voor internationale competities: <i>Charleroi</i>	130
	3.3.2.2.5. Rol klassieke sportfederaties versus concurrerende organisatoren: <i>ISU</i> en <i>European Superleague</i>	132
3.3.3.	Staatssteun	135
HOOFDSTUK 4. STATUUT VAN DE SPORTER		139
4.1. Inleiding		140
4.2. Arbeidsrechtelijk statuut van de betaalde sportbeoefenaar		142
	4.2.1. Situering	142
	4.2.2. Nationaal Paritair Comité voor de Sport	143
	4.2.3. Toepassingsgebied	143

4.2.3.1.	Betaalde sportbeoefenaars en hun werkgevers	143
4.2.3.2.	Betaalde trainers in het voetbal, basketbal, volleybal en wielrennen en betaalde voetbalscheidsrechters	157
4.2.4.	Afsluiten van de arbeidsovereenkomst	161
4.2.4.1.	Aansluiting als voorwaarde voor de arbeidsovereenkomst	161
4.2.4.2.	Leeftijd van de betaalde sportbeoefenaar	162
4.2.4.3.	Duur van de arbeidsovereenkomst	163
4.2.4.4.	Deeltijdse arbeid	164
4.2.5.	Beëindigen van de arbeidsovereenkomst	165
4.2.5.1.	Situering	165
4.2.5.2.	Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst	165
4.2.5.2.1.	Arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd	165
4.2.5.2.2.	Arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd	166
4.2.5.3.	Wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars	166
4.2.5.3.1.	Arbeidsovereenkomst voor bepaalde tijd	166
4.2.5.3.2.	Arbeidsovereenkomst voor onbepaalde tijd	168
4.2.5.3.3.	Evaluatie en toepassing van de wet van 24 februari 1978 betreffende de arbeidsovereenkomst voor betaalde sportbeoefenaars	169
4.2.5.3.4.	Concurrentiebeding en arbitrageclausule	174
4.2.5.4.	Beëindigen van (voetbal)arbeidsovereenkomsten in internationale context: <i>Mexès</i> , <i>Webster</i> , <i>Matuzalem</i> en <i>De Sanctis</i>	176
4.3.	Statuut van de niet-professionele sportbeoefenaar	181
4.3.1.	Situering	181
4.3.2.	Toepassingsgebied	184
4.3.3.	Vrijheidsregeling	185
4.3.3.1.	Jaarlijkse vrijheid	185
4.3.3.2.	Verbod betaling enige vergoeding	186
4.3.3.3.	Toekomst van het decreet	190
4.3.4.	Waarborgen	190
4.3.5.	Tuchtregeling	192
4.3.6.	Controle- en strafmaatregelen	192
4.4.	Sociaalrechtelijk statuut van de sportbeoefenaar	192
4.4.1.	Situering	192
4.4.2.	Arbeidsongevallen	195
4.4.3.	Ziekte- en invaliditeitsverzekering	198
4.5.	Fiscaal statuut van de sportbeoefenaar	199
4.5.1.	Situering	199
4.5.2.	Sportbeoefenaars	200
4.5.3.	Scheidsrechters	201
4.5.4.	Opleiders, trainers of begeleiders	202
4.5.5.	Vrijstelling van de doorstorting van de bedrijfsvoorheffing	202
4.5.6.	Vrijwilligers en verenigingswerk	204
4.5.6.1.	Vrijwilligers	204
4.5.6.2.	Verenigingswerk	206

HOOFDSTUK 5. CONTRACTEN IN DE SPORT 209

5.1. Inleiding 210

5.2. Clausules in de sport	210
5.2.1. Tekenpremie	210
5.2.2. Bijdrage in de groepsverzekering ter spijzing van een pensioenfonds	212
5.2.3. Optieclausule	217
5.2.4. Relegatieclausule	221
5.2.5. Promotieclausule	222
5.2.6. Opstapclausule	222
5.2.7. Gokverbod	223
5.3. Recht op afbeelding	224
5.4. Tussenpersonen in de sport	228
5.4.1. Situering	228
5.4.2. Private arbeidsbemiddeling in Vlaanderen	230
5.4.2.1. Voorgeschiedenis	230
5.4.2.2. Huidige regeling private arbeidsbemiddeling in Vlaanderen	233
5.4.2.2.1. Definities en toepassingsgebied	233
5.4.2.2.2. Voorwaarden inzake private arbeidsbemiddeling	233
5.4.2.2.3. Vergoeding van de sportmakelaar	235
5.4.3. Toekomstige regulering	237
5.4.3.1. Europese Unie	237
5.4.3.2. Initiatieven vanwege de (voetbal)sportsector	238
5.5. Sponsoring en ambush marketing	240
5.5.1. Sponsoring	240
5.5.2. Ambush marketing	246
HOOFDSTUK 6. PREVENTIE EN BESTRIJDING VAN DOPING IN DE SPORT	249
6.1. Inleiding	250
6.2. Europese en internationale context	253
6.3. Regelgeving inzake medisch en ethisch verantwoorde sportbeoefening als basis voor het Vlaams antidopingbeleid	254
6.3.1. Decreet van 27 maart 1991 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening (MVS-decreet)	254
6.3.1.1. Situering	254
6.3.1.2. Depenalisering, of toch niet: <i>Vandenbroucke</i>	255
6.3.2. Decreet van 13 juli 2007 inzake medisch [en ethisch] verantwoorde sportbeoefening (MEVS-decreet)	258
6.3.2.1. Situering	258
6.3.2.2. De whereaboutsregeling juridisch aangevochten	258
6.3.2.2.1. Algemeen	258
6.3.2.2.2. Nietigverklaring besluit van de secretaris-generaal	259
6.3.2.2.3. <i>Wickmayer</i> en <i>Malisse</i>	260
6.3.2.2.4. Europees Hof voor de Rechten van de Mens bevindt whereaboutsregeling niet strijdig met het EVRM	262
6.4. Huidige regelgeving: decreet van 25 mei 2012 betreffende de preventie en bestrijding van doping in de sport	263
6.4.1. Situering	263
6.4.2. Dopingpraktijken	264
6.4.2.1. Algemeen	264
6.4.2.2. 'Positieve gevallen' en bezit	267

6.4.2.2.1. Dopinglijst	267
6.4.2.2.2. Verantwoordelijkheid sporter: <i>Contador, Leukemans, Beke</i> en <i>Vanspeybrouck</i>	269
6.4.2.3. Overtreding whereabouts	274
6.4.2.4. Verboden samenwerking	275
6.4.2.5. Andere dopingpraktijken: <i>Sun Yang</i> en <i>Armstrong</i>	275
6.4.3. Onderscheid sporters en gevolgen van dit onderscheid	277
6.4.3.1. Inleidend: historisch onderscheid tussen elitesporters en breedtesporters en verdere diversifiëring	277
6.4.3.2. Verfijnde whereaboutsregeling	281
6.4.3.3. Toestemming wegens therapeutische noodzaak (TTN)	282
6.4.3.4. Disciplinaire bevoegdheid: van een horizontale naar verticale opdeling	285
6.4.3.5. Biologisch paspoort	287
6.4.4. Sancties en handhaving	289
6.5. Het Russisch dopingschandaal	298
6.6. Slotbeschouwing	304
BIBLIOGRAFIE	311